

У В О Д Н И К

Знамо све, знамо све...

Године које су остале за нама донеле су многе и велике невоље. Међу њима је свакако и промена у структури радова који се нуде за објављивање у нашем часопису. Када су у питању радови из области лабораторијских експеримената, они су се проредили из јасног разлога – базична истраживања се не могу обављати без новца. Оно мало објављених експерименталних истраживања аутори радије нуде страним часописима, што се мора разумети – то има већу тежину. За клиничке ретроспективне, па и за проспективне студије то се већ не би могло рећи. За њих није потребно толико новца и лакше се до потребних лекова или неких других неопходних средстава може доћи неформалним каналима. Најгора је ситуација са приказима случајева – најлакшом формом за публикавање. Ту већ никаквих оправдања не може да буде!

Оно што је постало „мода“ је да се навелико пишу огромни прегледни радови. У томе, начелно, нема ничег лошег уколико се ствар посматра површно, али ако се удубите у проблем видећете да је структура аутора који те радове пишу неодговарајућа. Прегледни рад никако није једноставна форма. Да би се квалитетно написао аутор мора да иза себе има одговарајућу „километражу“, како се једном духовито изразио наш познати рокер Бора „Чорба“. Међутим, најчешћа појава је да такве радове пишу почетници који су у неку област тек ушли. За то су неретко криви руководиоци који их на ту путању гурају, често и због сопственог незнања.

У време револуције у информатици прегледни (ревијски) чланци класичног типа више нису интересантни. Некада, у доба мале доступности стручне литературе, такви чланци су били од огромне помоћи онима који информацијама.

вазиђена и много сичне прегледе обичају аутори и врло често сописа. То је испрагледати да га у износанитетског пре-Ревиијски рад у коме неколико (а требао сопствених радова мати у обзир. Једи-прегледног рада, где морају да се постављају је *метаанализа*. Такве радове овај часопис већ објављује, али је њихов број још увек мали. Многи потенцијални аутори и не знају каква је то форма, па је, можда и због тога, мало или никако не користе. Због тога ћемо рећи неколико речи о њој.

немају лак приступ Данас је та форма премање потребна. Класично пишу најискуснији на захтев уредника чаван став и ми ћемо давачкој политици *Војгледа* и применимо. аутор није цитирао бар би да буде и десет) на ту тему неће се узина пожељна форма оваква ограничења не

Метаанализа је једина форма прегледног рада која дозвољава закључивање на основу туђих података. Најкраћа дефиниција би била да је то студија рађена на основу туђих студија – краће *студија студија*. Шта то значи? То представља начин да се до значајних закључака и ставова дође на основу анализе студија рађених на одабрану тему, а да се при томе улаже само свој напор и аналитичко-синтетичка способност, а никаква материјална средства. То представља значајну пречицу за долажење до ставова и доктрина, и за сиромашну медицину, попут наше, метод избора у долажењу до клиничких или других сазнања. У таквим студијама дозвољена је и статистичка обрада, дакле међусобно поређење резултата. У њима се износе циљ, методе, резултати и закључци сопствене анализе. Таква форма је неупоредиво кориснија од класичне ревије, али се за њу мора уложити

знатно већи труд. Е, то је оно што многи *балканци* (карактерна црта, а не географска одредница, па зато малим словом) не воле да раде. Уместо тога, они брзо и површно, често и погрешно, преведу делове чланака, цитирају небројене референце које никада нису имали у рукама, е да би се показало како аутор прати литературу!

Оно што је аутор најчешће урадио је то да претражи Интернет, нађе на њему безброј чланака (најчешће само наслова), понекад са апстрактима, а веома ретко и целе чланке. Наравно да тако написана ревија има веома малу вредност и у суштини наноси штету угледу и аутора и часописа. Почетници (али не само они) тако стичу утисак да знају да пишу, а у ствари је продукт који нуде врло често минорне вредности.

Зато је овај Уређивачки одбор заузео став да се на будуће ревијске радове примењују много строжи критеријуми (што не значи да нису били строги) и да се заустави непотребна поплава безвредних, преписивачких радова. Свесни смо да то неће бити лако и да ћемо можда одбити и некога кога не би требало, али једном мора да се стане на пут јевтином скупљању поена за евентуалне изборе у разна звања. Ако ова кућа (ВМА) и овај часопис (ВСП) не инсистирају на праћењу светских трендова у свим областима будућност нам неће бити светла.

Зато морамо престати да, као онај ромски оркестар „Лепог Јовице“ из Карановићевих „Јагода у грлу“ тврдимо да **„знамо све, знамо све...“**, већ да радимо само оно што заиста знамо.

Др Владимир Тадић